

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

STATSVETENSKAPLIGA INSTITUTIONEN

KÄNSLORNAS POLARISERING

En studie av känslornas roll i affektiv polarisering

Alexander Långdahl

Uppsats/Examensarbete:	15 hp
Program och/eller kurs:	SK1523
Nivå:	Grundnivå
Termin/år:	Vt/2025
Handledare:	Valeriya Mechkova
Antal ord:	11 227

Abstract

Affektiv polarisering är ett framträdande problem i vår samtid som ett hot mot demokratier och som en källa till mellanmännsliga konflikter. Trots omfattande forskning inom området kvarstår ännu oklarheter till vad som föregår affektiv polarisering. Där tidigare forskning framför allt har fokuserat på positivt partianhängarskap erbjuder denna studie ett nytt perspektiv som för diskussionen till negativt partianhängarskap. Likaså bygger den kausala modellen på känslornas roll för människan i politiken. Ett perspektiv som fallit i skymundan. Denna studie bidrar genom ett enkätexperiment till kunskap om känslornas kausala effekt för affektiv polarisering. Analysen belyser hur känslor kan påverka hur individen förhåller sig till partier och vilka effekter det kan på dennes mellanmännsliga relationer. Genom att framhäva känslornas roll ges framtida forskning ytterligare ett perspektiv att ta i beaktning i studien av affektiv polarisering.

Nyckelord: Affektiv polarisering, känslor, partianhängarskap

Inledning	3
<i>Disposition</i>	4
Teoretisk kartläggning	5
Polarisering som koncept	5
<i>Affekt över ideologi</i>	5
<i>Att (o)gilla inom affektiv polarisering.....</i>	6
<i>Positivt partianhängarskap.....</i>	6
<i>Negativt partianhängarskap.....</i>	7
Den känslomässiga politiken.....	8
Identitet och partianhängarskap	10
<i>Positiva känslor och partianhängarskap</i>	10
<i>Negativa känslor och partianhängarskap</i>	11
Teoretisk ansats	13
Hypoteser	15
Metod.....	15
Design.....	15
<i>Valet av fall.....</i>	17
<i>Urval.....</i>	17
Variabler	18
<i>Partianhängarskap.....</i>	18
<i>Affektiv polarisering.....</i>	18
<i>Kontrollvariabler.....</i>	19
Resultat.....	20
<i>Beskrivande statistik.....</i>	20
<i>Negativa känslor och affektiv polarisering</i>	22
<i>Negativa känslor och partianhängarskap</i>	24
<i>Negativt partianhängarskap som förklaring till affektiv polarisering</i>	26
<i>Annan identitet som alternativ förklaring</i>	28
Diskussion	29
<i>Begränsningar.....</i>	29
<i>Känslornas roll.....</i>	30
Litteratur.....	32
Appendix A	38
Appendix B	40

Inledning

I en tid karaktäriserad av en alltmer omfattande osämja mellan politiska grupperingar i samhället syns polariseringens konsekvenser allt tydligare. Politisk polarisering beskriver hur det skapas distanserade separata läger för hur människor känner inför världen och hur vi tycker världen bör vara (Iyengar et al., 2012; Iyengar & Wagner, 2025; Rekker, 2022). Flertalet studier har kopplat politisk polarisering till demokratis tillbakagång (Graham & Svobik, 2020; Kingzette et al., 2021; Somer & McCoy, 2019; Orhan, 2022) och fientligheter i mellanmänniska interaktioner (Iyengar et al., 2012; Renström et al., 2023). Likväl har forskningen i ämnet länge kringgått känslornas roll för människans relation till sin omvärld och därmed även känslornas roll inom politisk polarisering. För när människan ser på politiken är det efter upplevelsens djupa resonans som – oavsett sin empiriska precision – för henne känns rätt (Hochschild, A., 2016:135–136). I stället studerades polarisering initialt som en distansering i sakfrågor och ideologi. Därinom fann man att människor tenderar att vara stabila i sina ideologiska positioner (Oscarsson et al., 2021:161; Webster & Abramowitz, 2017) samtidigt som det beskrevs en tilltagande upplevelse av fientlighet i samhället (DiMaggio et al., 1996; Iyengar et al., 2012). Följaktligen tillkom synen på politisk polarisering som en affektiv polarisering beskriven som skillnaden i gillandet av in-gruppen och ogillandet av ut-gruppen (Iyengar et al., 2012; Iyengar & Wagner, 2025; Röllicke, 2023).

Affektiv polarisering försätter polarisering som ett fenomen grundat i gruppstillhörighet – främst till partier inom politiken – och bedömningen av in- och ut-grupper. Bland annat har det emotionella bandet till in-gruppen beskrivits som drivkraften bakom önskan att försvara och förstärka in-gruppens status och därmed som roten till affektiv polarisering (Bankert et al., 2017; Mason, 2015; Renström et al., 2020). Samtidigt är detta perspektiv omtvistat då den varande trenden bland flertalet flerpartisystem – däribland Sverige – är att allt färre identifierar sig med partier samtidigt som ogillandet av ut-grupper ökat (Oscarsson et al., 2021: 127–129; Reiljan & Ryan, 2021). Detta kan även beskrivas som en minskning i positivt partianhängarskap – identifikationen som anhängare av ett parti (Mason, 2015) – och en ökning av negativt partianhängarskap – identifikationen som motståndare av ett parti (Mayer & Russo, 2024). Således är forskningen långt ifrån entydig i vad som föranleder affektiv polarisering (se Röllicke, 2023 och Iyengar & Wagner, 2025 för en översikt). Bland förklaringarna som getts – utöver det tidigare nämnda positiva partianhängarskapet – återfinns sakpolitiska splittringar (Webster & Abramowitz, 2017), partipolitisk sortering (Mason, 2015) och ideologiska

identiteter (Reiljan, 2020). Trots den flora av förklaringar som erbjudits kvarstår ännu en rad oklarheter i framväxten av affektiv polarisering. Därtill blir avsaknaden av känslor som en förklaringsmodell anmärkningsvärd då känslor är en central aspekt oavsett föreslagen förklaring.

Jag vill i denna uppsats undersöka huruvida känslor påverkar hur individen identifierar sig med partier och därtill om detta föranleder affektiv polarisering. Mitt argument är att den disparata synen på affektiv polarisering i den tidigare bedrivna forskningen främst beror på att man inte tagit känslornas roll i beaktning. Genom ett enkätexperiment söker jag att framhäva känsloupplevelser för att sedan genomföra analyser på dess effekter på individens relation till partier och därmed också dennes beteende och attityder. På så sätt motsätter jag mig tidigare antaganden om att affektiv polarisering förutsätter ett positivt partianhängarskap. Likaså frångår jag en ansats i sakpolitiska skillnader eller ideologiska identiteter till fördel för känslornas möjliga förklaringskraft. Studien jag bedriver i denna uppsats kommer att utgå från de negativa känslornas roll samtidigt som positiva känslor bejakas som en kontrast dem emot. Likaså kommer partianhängarskapet tas i beaktning både som en negativ identitet och en positiv identitet. Om jag kan finna ett svar på uppsatsens huvudsakliga fråga – *leder negativa känslor mot ut-gruppen till affektiv polarisering* – kommer studien kunna bidra en viktig teoretisk byggsten för affektiv polarisering. Främst söker jag att belysa känslornas roll i människans förhållande till politiken.

Disposition

Inledningsvis kommer jag att redogöra för den tidigare bedrivna teoretiseringen kring affektiv polarisering där ett första avstamp tas i konceptualiseringen av affektiv polarisering. Detta följs av en översikt i teorin för känslor, identitet och partianhängarskap för att sedan mynna ut i en beskrivning av min teoretiska ansats och hypoteserna som kommer driva analysen. Därefter kommer jag klargöra för studiens metod genom en genomgång av enkätens design, valet av fall, urvalet och betänkandet kring variablerna. Därpå kommer resultatet från analysen av enkätdata att presenteras följt av en diskussion kring studiens begränsningar, slutsatser och rekommendationer för framtida forskning.

Teoretisk kartläggning

Polarisering som koncept

Polarisering som begrepp beskriver hur separata positioner bildas och distanseras från varandra. Processen av distanseringen mellan positionerna har främst benämnts som divergens och utgörs av ett ökande avstånd mellan dessa positioner (Röllicke, 2023).¹ Utöver detta finns det ytterligare tre viktiga aspekter att klargöra i studien av affektiv polarisering. För det första menar vissa att affektiv polarisering är en produkt av ideologiska konflikter (Orr & Huber, 2020; Orr et al., 2023) medan andra ser det som en konsekvens av politiserade sociala identiteter (Mason, 2015; Huddy et al., 2015). För det andra behöver det beskrivas hur man förstår affektiv polarisering utefter gillandet av in-gruppen och ogillandet av ut-gruppen (Röllicke, 2023). Slutligen är det lämpligt att redovisa hur partianhängarskap – såväl positiv som negativ – relaterar till affektiv polarisering.

Affekt över ideologi

I deras inflytelserika studie kring polarisering fann Iyengar et al., (2012) att negativa känslor mot politiska ut-grupper hade ökat medan känslor mot den egna in-gruppen inte förändrats något närmre. Detta gav dem insikten att polarisering inte endast kunde förklaras av en divergens i värderingar eller åsikter. Därefter har forskningen kunnat visa att känslor mot medmänniskor inte främst drivs av åtskilda åsikter (Dias & Lelkes, 2022), att känslomässiga uttryck oftast väger tyngre i valet av parti (Huddy et al., 2015) och att splittringen mellan grupper inte bara sker efter politiska bemärkelser utan även efter sociala kategorier såsom kön, etnicitet, ålder, sexualitet, intressen och geografi (Maes et al., 2024; Mason, 2015; Mason, 2018). Detta sätter identitet i centrum för studien av polarisering då identitet utgör människans subjektiva förståelse av sig själv i förhållande till andra (Mason & Versteegen, 2025). Exempelvis har vissa studier visat att partianhängarskap är den enskilt viktigaste indikatorn till affektiv polarisering (Huddy et al., 2015; Mason, 2015; Renström et al., 2022). Samtidigt talar viss empiri för att diskussionen om affektiv polarisering är helt bunden till intressekonflikter och därmed ideologisk polarisering (Orr & Huber, 2020; Orr et al., 2023). Trots detta påvisade

¹ Divergens är den vanligaste förekommande konceptualiseringen av polarisering (Bakker & Lelkes, 2024; Röllicke, 2023). Ytterligare konceptualiseringar benämns extremism och sortering (Oscarsson et al., 2021:21), vilka inte nödvändigtvis utesluter en divergens dock förespråkar de dimensioner av fenomenet utanför studieobjektet.

samband mellan intressekonflikter och polarisering är inte relationen nödvändigtvis kausal (Comellas & Torcal, 2023; Reiljan, 2020) utan kan snarare vara ett tecken på en bristfällig teoretisering av affektiv polarisering (Röllicke, 2023; Iyengar & Wagner, 2025; Westphal, 2025).

Mitt argument för känslors och identiteters roll över ideologiska skillnader bygger på konflikters oundviklighet inom demokratier. Demokratier förutsätter en pluralitet av idéer, värderingar och övertygelser som tillåts att konkurrera med varandra (Dahl, 1971:4–5). Vid första anblick kan detta te sig stämma väl överens med en ideologisk grund av polarisering. Särskilt då ideologiska skillnader allmänt beskrivs som en förändring i hur idéer och åsikter formas och innehas för både grupper och enskilda människor (Comellas & Torcal, 2023; Turkenburg & van Erkel, 2025; Webster & Abramowitz, 2017). Samtidigt menar jag att det vore uppseendeväckande om människor inte hyste några negativa känslor mot någon varvid man var oense om flertalet eller särskilt betydelsefulla sakpolitiska frågor. Därav blir en ideologisk grundad konflikt en rationell och förväntad distansering mellan grupperingar utefter intressekonflikter snarare än en polarisering. Vidare medför detta att de potentiellt destruktiva konsekvenserna av politisk polarisering bör finnas i förklaringar av känslor och identitet inom affektiv polarisering.

Att (o)gilla inom affektiv polarisering

För affektiv polarisering utgörs avståndet mellan de polariserade polerna av gillandet för en in-grupp och ogillandet av en ut-grupp. För att konstituera en affektiv polarisering räcker det om in-gruppen och ut-gruppen befinner sig på vardera sida om den neutrala mittpunkten (Reiljan, 2020). Inom tidigare forskning har detta främst undersökts genom bedömningar av in- och ut-grupper, mått på social distansering och skattningar av egenskaper (Druckman & Levendusky, 2019). Dessa mått avser att undersöka affektiv polarisering som en attityd och ett beteende vägleda av känslor och kognitiva processer (Russo & Areal, 2025). På så vis blir affektiv polarisering en beskrivning av hur individen förhåller sig till andra utefter dennes hållning till politiska grupper.

Positivt partianhängarskap

Ett positivt partianhängarskap är en identifikation som en anhängare av ett – inom området politik – parti (Huddy et al., 2015; Mason, 2015). Inom forskningen kring affektiv polarisering har partitillhörighet länge setts som central då det varit den dimension som människor bedömt sitt gillande och ogillande utifrån (Iyengar et al., 2012). Tillhörighet är i sig en allmänmänsklig

drivkraft som leder människan till att forma ett emotionellt band till in-gruppen (Mackie et al., 2008; Huddy et al., 2015). Ett band som hon sedan kan vinna självförtroende, social status och självkänsla från både gemenskapen i in-gruppen och i differentieringen till ut-gruppen (Huddy et al., 2015; Renström et al., 2022; Torcal & Hartevelde, 2025). Ett sådant band kräver inte något instrumentellt resonemang och faktum är att sakpolitik kan åsidosättas då identiteten i stället tar rummet som vägledare för politisk handling (Huddy et al., 2015; Mason, 2015; Renström et al., 2022). Således överstiger det positiva partianhängarskapet att vara något politiskt och blir en primär social identitet som kan verka inom livets alla delar.

Att gilla sin in-grupp i form av sitt parti har länge setts som en byggsten för affektiv polarisering. Detta har främst varit en effekt av idén om att ogillandet av en ut-grupp har förutsatt en identifikation med en in-grupp för att möjliggöra en differentiering (Renström et al., 2021). Likväl är detta något som bör ifrågasättas i ljuset av att allt färre identifierar sig positivt med partier samtidigt som ogillandet av ut-grupper har ökat (Oscarsson et al., 2021:129; Reiljan & Ryan, 2021). Av den anledningen ser inte jag positivt partianhängarskap som en nödvändig del av affektiv polarisering utan endast som möjlig dimension av dess uttryck.

Negativt partianhängarskap

Ett negativt partianhängarskap är en identifikation som motståndare till ett – inom området politik – parti (Bankert, 2021; Russo & Areal, 2025). Precis som med positivt partianhängarskap bör detta ses som en i sig primär social identitet för individen konstruerad kring behovet av differentiering (Mayer & Russo, 2024). Denna separation mellan fenomenen bygger på tidigare studier som kunnat visa avsaknaden av ett samband dem emellan (Bankert, 2021). På så sätt kan negativt partianhängarskap förklara affektiv polarisering när känslan av ogillande mot en ut-grupp överväger andra politiserade sociala identiteter. Exempelvis kan negativt partianhängarskap förstärka viljan att rösta på det egna partiet (Bankert, 2021) och är likaså en välfungerande indikator för tillfredsställelse med demokrati (Mayer & Russo, 2024).

I perspektivet av affektiv polarisering som ett uttryck av attityder och beteenden ser jag negativt partianhängarskap som en bättre förankring i teorin. För även om partier kan påverka individens attityder och beteenden så följer inte individen alltid partiet blint. Av den anledningen bör ett negativt partianhängarskap bättre kunna förutspå en affektiv polarisering.

Den känslomässiga politiken

När människan möter sin fysiska och sociala omgivning tolkar hon den utefter hennes känslor². Detta kan ske medvetet men också för henne helt omedvetet (Hochschild, A., 1979:228–230; Hochschild, A., 2016:225–227). Känslorna är en subjektiv upplevelse i relation till ett kontinuerligt 'jag' format av identiteter och därefter skapat i juxtapositionen mellan det förväntade och det upplevda (Frijda, 1988; Hochschild, A., 1979:231–232). Således är känslor en förberedelse inför handling utefter upplevelsen och tolkningen av upplevelsens förmodade kraft att påverka den egna tillvaron. Samtidigt innebär inte samtliga känslor likvärdiga uttryck och konsekvenser. Utan känslor varierar i sin valens – huruvida känslan upplevs som negativ eller positiv – och arousal som beskriver intensiteten av känslan utefter inre och yttre processer (Von Scheve, 2024). På så sätt kan känslor föranleda en flora av kognitiva processer och beteenden (Bäck & Renström, 2025; Webster et al., 2022). Vidare har även känslor en stark koppling till social samhörighet framför allt genom förkroppsligandet av gruppidentiteter (Hochschild, A., 2016:5–8; Mackie et al., 2008). Känslor är alltså inte bara en individuell angelägenhet utan människor känner kollektivt med sina in-grupper. Dessa grupp-känslor besitter samma effekter för individen som personliga känslor då självkategoriseringen lett till ett förkroppsligande av gruppidentiteten som gör den till en del av jaget (Mackie et al., 2008). Tillika ger grupp-känslor individen vägledning till dennes attityder, beteenden och övertygelser både inom politiska och sociala sfären (Mackie et al., 2008; Hochschild, A., 2016:14–16). Av dessa skäl blir politiken en känslornas sfär där individens intressen förhandlas mellan sociala grupper (Scherer, 2024) utifrån variationen av identiteters unika perspektiv och genom (grupp-)känslor för aktörerna därinom och politiken i sig (Von Scheve, 2024). Således blir inte bara känslor i sig viktiga för studien av affektiv polarisering utan de olika sorters känslor som kan vara prevalenta i fenomenet.

Känslor bör kategoriseras efter två dimensioner i kontexten av politiskt beteende. Huruvida de leder till närmande eller undvikande beteende och om de har en negativ eller positiv valens (Huddy et al., 2015). Generellt har statsvetenskapen studerat känslor som leder till ett närmande beteende då dessa har påvisats ha stora effekter för kognitiva processer och beteende inom

² I denna studie används begreppet känslor för att beskriva både känslan och affekt. Känsla beskriver explicita känslomässiga uttryck betingade av sociala och kulturella strukturer (Mackie et al., 2008; Frijda, 1988). Medan affekt beskriver de implicita känslomässiga uttrycken utifrån deras valens och arousal (Scherer, 2024; Von Scheve, 2024).

politikens sfär (Bakker & Lelkes, 2024; Bäck & Renström, 2025; Webster & Albertson, 2022). De känslor som beskrivs som drivare av handling är framför allt positiva – såsom glädje, entusiasm och hopp – men även ilska³ (Huddy et al., 2015; Kretchner et al., 2024). I kontrast står känslorna som leder till undvikande beteende – bland andra rädsla, ångest och avsky. Dessa kan leda individen till olika former av undvikande beteende som exempelvis att dra sig undan från politiken helt (Bekker & Lelkes, 2024) och ett mer noggrant informationssökande (Renström et al., 2023).

Tabell 1. Kategorisering av känslor

	Positiv valens	Negativ valens
Närmande känslor	Hopp, Glädje	Ilska, Besvikelse
Undvikande känslor		Rädsla

Kommentar: Kategoriseringen av de känslor som innefattas i denna studie utefter de två dimensionerna av beteende och valens.

På så sätt har känslor en central roll i människans relation till partier genom gruppidentiteters förmåga att agera som en producent och en produkt av känslor (Huddy et al., 2015; Mackie et al., 2008; Mackie et al., 2024). Likaså tenderar känslor att spilla över mellan livets olika sfärer och kan därmed förstärka politisk polarisering genom differentieringens till ut-grupper (Webster et al., 2022). Följden blir ett alltmer framträdande 'vi-mot-dem'-tänk samt en bristande förståelse för upplevelser och positioner mellan individer i separerade grupper (Hochschild, A., 2016:5–8; Mason, 2018). Samtidigt kan vi erkänna individer i motsatta partier positiva känslor genom prioriteringen av utomstående gemensamma identiteter som i stället kan försvaga polariseringen (Kretchner et al., 2024). Mot den bakgrunden blir det tydligt att känslorna har en central roll att spela i omvandlingen av oenighet till fientlighet och därmed till affektiv polarisering.

³ Ilska har genom forskningen konsekvent varit den mest framträdande känslan i studierna av politisk polarisering (se bland andra Amira et al., 2021; Huddy et al., 2015; Renström et al., 2022; Renström et al., 2023; Webster et al., 2022).

Identitet och partianhängarskap

I studien av affektiv polarisering har tidigare forskning framför allt sett den som en effekt av sociala identiteter. Denna förståelse av affektiv polarisering bygger på social identitetsteori som beskriver hur lätt samt en individ omedvetet förkroppsligar tillhörigheten till en grupp (Bankert & Stone, 2025).⁴ Detta sker genom att man kategoriserar sig själv som en typisk medlem av en social gruppering för att tillfredsställa den medfödda önskan att inkluderas (Bankert & Stone, 2025; Mackie et al., 2008). Vidare är detta något som sker inom livets alla områden och är i grunden ett sätt att skapa en social ordning som för individen är lättare att tolka. En effekt av detta blir att människor tenderar att genom denna differentiering se skillnader mellan grupper som större och skillnader inom grupper som mindre (Comellas & Torcal, 2023). Samtidigt är inte denna effekt alltid lika kraftfull utan den medieras genom gruppens betydelse i den givna kontexten (Mackie et al., 2008; Mason & Versteegen, 2025). Med andra ord beskrivet så konstitueras gruppidentitetens effekt av det emotionella bandet som individen har till gruppen.

Stick i stäv med detta har trenden i Sverige varit att allt färre identifierar med ett parti parallellt med en tilltagande fientlighet mellan partier (Oscarsson et al., 2021:127–129; Reiljan & Ryan, 2021). En möjlig förklaring till detta är att människor tänker kring politiken i skepnader bortom partipolitik – bland andra ideologisk identitet (Comellas & Torcal, 2023) och andra sociala identiteter (Maes et al., 2024). I en studie av Maes et al., (2024) uttrycker deltagare en flora av motsägelsefulla känslor mot enskilda grupper inte sällan utifrån anekdotiska vardagliga erfarenheter snarare än politiska institutioner. Således kan inte en enskild identitet tillskrivas ansvaret för affektiv polarisering. Detta då individen inte förhåller sig till de abstrakta gränsdragningar som görs mellan det sociala och det politiska inom forskningen. Utan för individen är dessa identiteter desamma och hur hon åberopar dem i en given situation handlar snarare om deras kontextuella betydelse.

Positiva känslor och partianhängarskap

Som tidigare beskrivet anses positiva känslor att främst driva individen till handling och på så sätt motivera människan att engagera sig politiskt. Tillika har positivt partianhängarskap tillskrivits stor betydelse för individens politiska beteende och attityder främst genom den status

⁴ Även teorier utvecklade utifrån social identitetsteori – såsom intergrupp emotionsteori, intergrupp hotteori och komplex social identitetsteori – citeras flitigt inom området och tas i beaktning i denna studie.

hon känner genom förkroppsligandet av grupptillhörigheten. Något som gett belägg för synen på partianhängarskap som en social identitet och som vidare bekräftats av att de som känner en stark identifikation med partiet påvisar starkare konsekvenser av identiteten än de med en svag identifikation (Huddy et al., 2015). På så sätt har positivt partianhängarskap visats bygga på positiva känslor erfarna i effekt av partiets förhöjda status genom politiska segrar (Huddy et al., 2015). Som en följd av detta kommer denna studie att fokusera på två positiva känslor och deras relation till positivt partianhängarskap samt den fientliga affektiva polariseringen – glädje och hopp.

Hopp är en känsla som beskriver en tilltro till en ännu kommande framtid som förväntas vara gynnsam för individen och gruppen. Som begrepp ser hopp en sparsam användning inom statsvetenskapen men kan liknas med användningen av 'enthusiasm' som oftare förekommer. Exempelvis i sin experimentella studie använde Huddy et al., (2015) 'hopeful', 'proud' och 'enthusiastic' som svarsalternativ för ett index av 'enthusiasm'. Därav kan hopp ses som en känsla med positiv valens och som förväntas driva individen till handling (Huddy et al., 2015).

Glädje är en känsla som beskriver en upprymdhet genom upplevelsen av framgångar. Likaså kan det utgöras av en upprymdhet inför ut-gruppens motgångar som bör förstås som en effekt av förändringar i in-gruppens relativa status (Bakker & Leikes, 2024).⁵ Samtidigt erbjuder glädje en väg till mer optimistiska bedömningar av omvärlden och ut-grupper (Webster & Albertson, 2022) som vidare driver individen att tolka och agera utifrån denna optimism.

Negativa känslor och partianhängarskap

På samma sätt som positiva känslor kan föranleda ett positivt partianhängarskap kan negativa känslor utgöra en grogrund för partianhängarskap. Samtidigt är inte alla känslor med en negativ valens desamma och därav kan olika känslor föregå vitt skilda konsekvenser (Webster et al., 2022). Exempelvis har ilska setts som en central mekanism till bedömning av och förhållningen till ut-grupper genom begränsningar på kognitiva processer och förpassningen till heuristik (Renström et al., 2023; Webster et al., 2022). Medan exempelvis rädsla leder individen till ökade kognitiva processer med större tillit till informationssökande och noggrannhet (Renström et al., 2023). Såväl ilska som rädsla har i tidigare forskning uppvisat en korrelation med affektiv polarisering trots att variationen i specifika uttryck är omfattande (Renström et al., 2023).

⁵ Glädje i egenskap av ut-gruppens motgång benämns *schadenfreude* och beskrivs som en komplex positiv känsla (Webster & Albertson, 2022) som dessvärre faller utanför omfånget av denna studie.

Likaså har kontexten visat kunna påverka effekten av negativa känslor för affektiv polarisering antingen genom att förstärka eller försvaga den. Renström et al., (2023) fann i Sverige att rädsla inte hade någon effekt på affektiv polarisering samtidigt som rädsla minskade affektiv polarisering i Tyskland. Ytterligare har upplevelsen av hot mot in-gruppen visats vara en central aspekt av relationen mellan negativa känslor och affektiv polarisering (Amira et al., 2021; Huddy et al., 2015; Renström et al., 2022). Mot bakgrunden av den tilltagande prevalensen för den kulturella konfliktlinjen tenderar dessa hot att inte sällan utgöras mot symboliska värden såsom värderingar och moral (Amira et al., 2021; Bäck & Renström, 2025). När individen upplever hot mot värden som dessa tenderar ilska vara den främst förekommande känslan (Amira et al., 2021; Renström et al., 2023). Samtidigt är symboliska värden vunna i en mängd olika upplevelser, erfarenheter och gemenskaper (Hochschild, J., 2001) vilket gör det till en individuellt tolkad upplevelse utifrån grupptillhörighet (Renström et al., 2022). Av den anledningen måste flertalet negativa känslor tas i beaktning likväl som relationen individen har till gruppen. För denna studie har tre känslor med negativ valens – ilska, besvikelse och rädsla – valts ut efter deras tidigare påvisade relation till affektiv polarisering.

Ilska är en känslomässig reaktion som förbereder individen för handling mot en yttre upplevelse för att stävja upplevelsens verkan. När människan upplever ett hot mot ett symboliskt värde söker hon att tillskriva en ut-grupp ansvaret för upplevelsen och på sätt finna utlopp för den känslomässiga reaktionen (Renström et al., 2023). Tillika söker den ilska människan inte längre nödvändigtvis rationella svar till sina frustrationer utan förlitar sig på information som förstärker den befintliga positionen (Kretchner et al., 2024). Effekten av detta blir hon ledd av sin heuristik och stereotyper i tolkningen av omvärlden (Renström et al., 2023; Webster et al., 2022) som vidare leder henne till att distansera sig från källan till ilska – och då detta inte är möjligt attackera källan.

Rädsla är för människan en signal om en förväntad framtid som kan bära negativa konsekvenser och förbereder henne att söka andra vägar (Frijda, 1988). Som tidigare nämnt kan detta förstärka kognitiva processer och ger individen utrymme att söka information samt att strategiskt planera och metodiskt utvärdera denna information (Renström et al., 2023). På så sätt är inte relationen mellan rädsla och affektiv polarisering lika klar som den mellan ilska och affektiv polarisering. Samtidigt har tidigare forskning funnit grund för att rädsla är en central aspekt av populismens elektoral framgångar de senaste decennierna (Webster & Albertson, 2022). Tillsammans med vetenskapen om att populistiska partier är centrala för den affektiva

polariseringen i flerpartisystem – såväl i Sverige (Renström et al., 2020; Reiljan & Ryan, 2021) som generellt (Wagner, 2024) – blir rädsla likväl en relevant känsla för studien.

Besvikelse utgör reaktionen på upplevelsen av att inte uppnå önskade mål och ouppfyllda förväntningar. På så sätt är besvikelse unik i studien av affektiv polarisering då känslan förutsätter tidigare positiva förväntningar på ut-gruppen som sedermera försummas (Kretchner et al., 2024). En nyligen utförd studie av Kretchner et al., (2024) tillskrev just besvikelse det primära ansvaret för affektiv polarisering. De menade att endimensionella känslor – såsom ilska – inte kan fånga den komplexa relationen mellan sociala gruppidentiteter och affektiv polarisering. Detta eftersom identiteter skiftar i sin betydelse för individen samt betingas av kontexten vilket gör fenomenet mer komplext än endast en motsättning mellan in-gruppen och ut-gruppen. I sin studie fann Kretchner et al., (2024) att besvikelse hade ett starkare samband med affektiv polarisering än övriga testade negativa känslor. Utöver detta höll även resultatet när de kontrollerade för politiska kontexter, partitillhörighet och ideologi.

Teoretisk ansats

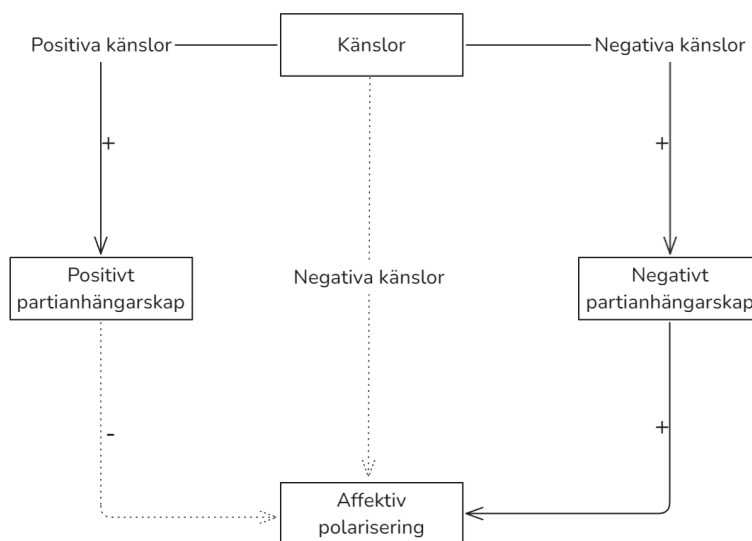
I detta avsnitt kommer jag att sammanfatta min teoretiska ansats och hypoteser för studien. Den tidigare forskningen belyser väl den komplexa naturen av relationen mellan människor och politik betingat av sociala identiteter och medierade genom känslor. Mot den bakgrunden anser jag att man inte endast kan se till gillandet av in-gruppen och ogillandet av ut-gruppen som definitionen av affektiv polarisering. I stället bör man se till effekterna av variationen i identifikation med politiserade grupper – i denna studie partier – för människor genom deras känslomässiga upplevelser och konsekvenserna detta har på politiska attityder och beteenden.

I tabell 1 redovisar jag för de känslor som studien använder sig av och var de befinner sig i de två dimensionerna av känslor. Utefter variationen som återkommer mellan dessa känslor ter det sig troligt att även en varierande effekt kommer att förekomma på relationen mellan känslor och identifikationen med partier. Känslor har visats ha en central roll i förkroppsligandet av gruppstillhörigheter och således i utformningen av partianhängarskap (Huddy et al., 2015; Mackie et al., 2024). Samtidigt som sociala gruppidentiteter i sig kan vara en källa till känsloupplevelser är dessa upplevelser i konkurrens med varandra då människan inte sällan bär på en flora av identiteter. Trots att identifikationen med en grupp både medierar och ger upphov till känslor så är känsloupplevelser en unik subjektiv upplevelse bunden till den säregna individuella positionen konstruerad från dennes historia.

Det traditionella sättet att conceptualisera affektiv polarisering har inte lagt nog stor vikt vid det komplexa nätverket av identiteter eller individuella egenheter i sina förklaringsmodeller. De har framför allt sett affektiv polarisering som en funktion av divergensen i gillandet av in-gruppen och ogillandet av ut-gruppen och likaså har den positiva identifikationen med partier setts som den huvudsakliga förklaringen för affektiv polarisering.

Jag menar att detta förbiser relevansen av möjliga sätt att identifiera sig med partier och hur detta påverkar formen av affektiv polarisering. Likaså föregår detta synsätt att beskriva de skilda formerna av vad ogillandet faktiskt består av (Röllicke, 2023). I kontrast argumenterar jag för en kausalmodell som tar dessa olika delar i beaktning för att tydliggöra relationen mellan dessa olika aspekter i kausalkedjan (se figur 1). Negativa känslor förväntas kunna leda till mer omfattande uttryck av affektiv polarisering mot för individen prevalenta ut-grupper. Likaså förväntas negativt partianhängarskap vara en effekt av negativa känslor och vidare förstärka uttrycken av affektiv polarisering. I kontrast leder positiva känslor till ett positivt partianhängarskap som förväntas kunna leda till lägre nivåer av affektiv polarisering.

Figur 1. Kausalmodell för relationen mellan känslor och affektiv polarisering

Kommentar: Streckad linje avser ett möjligt samband, heldragen ett predicerat samband.

Genom känslor bildar sig individen ett partianhängarskap som vidare har en direkt verkan på uttrycken av affektiv polarisering. Följaktligen är affektiv polarisering främst definierat som ett ogillande av ut-gruppen. Således förväntar jag mig ett signifikant samband mellan känslor med en negativ valens, negativt partianhängarskap och höga nivåer av affektiv polarisering. Medan

känslor med en positiv valens, positiv partianhängarskap väntas kunna påvisa ett möjligt svagt samband med lägre nivåer av affektiv polarisering.

Denna modell belyser den kontextuella relevansen för affektiv polarisering vilket gör valet av analysenheter och urvalet centralt. Den mest tongivande distinktionen återfinns mellan tvåpartisystem och flerpartisystem (Iyengar & Wagner, 2025; Röllicke, 2023). Effekterna av partisystemet har tidigare setts äga en stor påverkan på modellerna av affektiv polarisering. Samtidigt är den modell jag erbjuder inte lika belamrad av denna aspekt då den förväntar sig att individen bär på flera identiteter och således ser den inte endast till partitillhörighet. Likväl är min modell utformad med ett flerpartisystem i åtanke och därav förväntas modellen bättre förklara affektiv polarisering i sådana system.

Hypoteser

Utifrån den redan befintliga kunskapen kring politisk polarisering och partianhängarskap vet vi att känslor, identitet och tillhörighet till grupper är högst relevant för framkomsten av polarisering. Samtidigt råder ännu ovisshet hur denna polarisering blir en fientlig affektiv sådan. I min studie avser jag att testa sambandet mellan dessa olika aspekter i ett försök att vinna en djupare förståelse kring relationerna dem sinsemellan. Genom en experimentell metod ges möjlighet att undersöka om känslor har en verkan på partianhängarskap och om detta vidare leder till en intragrupp fientlighet. Således formuleras tre hypoteser för studien:

Hypotes 1 (H1): Negativa känslor har ett positivt samband med affektiv polarisering.

Hypotes 2 (H2): Negativa känslor har ett positivt samband med negativt partianhängarskap.

Hypotes 3 (H3): Negativt partianhängarskap har ett positivt samband med affektiv polarisering.

Metod

Design

För att testa de hypoteser jag formulerade utifrån mina teoretiska modeller kommer studien bedrivas genom ett enkätexperiment. Genom att slumpmässigt fördela deltagarna till en behandlingsgrupp och en kontrollgrupp ges möjligheten att studera den teoretiserade effekten (Esaiasson et al., 2024:239). För att informera behandlingens utformning inleddes enkäten med en 'feeling thermometer' där deltagarna fick ange hur mycket de gillar (ogillar) samtliga riksdagspartier i Sverige. Den typen av fråga är vanlig inom forskningsområdet som ett

mätinstrument av affektiv polarisering. Därav agerar den i min enkät som en utgångspunkt för att delge deltagarnas föreliggande relation till partierna. Formuleringen av frågan riktade sig mot partierna i sig med avsikten att minimera eventuella effekter bedömningen kunde ha på enkätens senare frågor som riktar frågan mot partiets anhängare⁶.

Efter den inledande frågan möttes deltagarna slumpmässigt av antingen en behandlingsfråga eller en kontrollfråga⁷. Att formulera en kontrollfråga som inte kunde anses politiserad samt som inte förväntades att åberopa en känslomässig upplevelse var av yttersta vikt för min studie. Detta då varje deltagare redan innan deltagandet bär med sig ett förhållande till partier, partiers anhängare och politiken i stort utifrån vardagliga upplevelser (Gaines & Kuklinski, 2011:450). Av den anledningen bad kontrollfrågan deltagaren att beskriva vad denne hade ätit till frukost den dagen som bör uppfylla dessa kriterier (Webster et al., 2022). Samtidigt kunde den för enkäten förestående upplevelserna informera formuleringen av behandlingsfrågorna. För att nyttja deltagarnas utomstående känslomässiga upplevelser valdes den så kallade 'emotional recall' tekniken. Genom att be deltagare att återge en föreliggande upplevelse kommer deltagarna att återuppleva den känslomässiga reaktionen såsom den upplevdes då (Webster et al., 2022). Mer precist fick deltagarna instruktionen: '*Kan du kortfattat beskriva ett tillfälle när du kände dig väldigt arg på ___?*'. Subjektet för instruktionen hämtades från enkätens första fråga där deltagarna i behandlingsgruppen som slumpmässigt tilldelades en negativ (positiv) känsla såg namnet på det parti som de gav lägst (högst) poäng⁸. Förväntningen är att detta informerar deltagarnas svar genom övriga enkäten och på så sätt ge möjligheten att undersöka kausala sambandet mellan känslor, partianhängarskap och fientlig affektiv polarisering.

Efter att deltagarna antingen besvarat en behandlingsfråga eller en kontrollfråga fortlöper enkäten på mellan grupperna likvärdigt sätt. Deltagarna möter då en serie frågor designade för att mäta partianhängarskap samt beteende och attityder mot både ut-gruppen och in-gruppen (frågorna diskuteras närmre i avsnittet *Variabler*). För att motverka eventuella systematiska

⁶ Enkäter belastas även med risker angående deltagarnas förståelse av frågorna som ställs och eventuella förestående upplevda normativa påtryckningar att besvara frågor på ett visst sätt. Att kontrollera för och exkludera sådana deltagare är dock något som inte stod till befogande för min studie. Samtidigt bör slumpen medföra att fördelningen av deltagare mellan grupperna minimerar riskerna med att något sådant ska påverka resultatet avsevärt mycket i någon riktning.

⁷ Både behandlingsfrågorna och kontrollfrågan är anpassade utifrån Webster et al., (2022) experimentstudie på huruvida politisk ilska bidrar till affektiv polarisering.

⁸ Om flera partier erhöll samma poäng valdes ett av dessa partier slumpmässigt. Känslorna som deltagarna slumpmässigt tilldelades var antingen arg, rädd, besviken, hoppfull och glad.

effekter av svarsalternativens eller frågornas ordning randomiserades dessa alltid när så var lämpligt⁹. Slutligen fick deltagarna svara på ett fåtal demografiska frågor.

Valet av fall

Att studera svenska medborgare utgör ett intressant fall för frågeställningen av flera anledningar. För det första så är forskningen kring vad som föranleder en fientlig affektiv polarisering ännu få till antal i flerpartisystem över lag och i Sverige specifikt (se Wagner, 2024 samt Reiljan, 2025 för en översikt). Majoriteten av studier kring affektiv polarisering i Sverige har varit analyser av observationsdata (se ex. Reiljan & Ryan, 2021; Renström et al., 2021, 2022; Ryan, 2023) och de studier som sökt att beskriva kausalitet har inriktat sig mot sambandet mellan specifika aspekter av affektiv polarisering (se ex. Renström et al., 2023). Tillika bör det svenska proportionella flerpartisystemet ses som ett *least likely case* då sådana system framhäver en vänligare och mindre polariserande politik (McCoy & Somer, 2019). Likaså medför den välbefästa blockindelningen att partiernas prevalens kan åsidosättas för en potentiell polarisering kring ideologiska läger i stället (Ryan, 2023). Även det faktum att det återstår 15 månader till nästa nationella val gör svenska medborgare till ett intressant fall. Detta då valperioder tenderar att vara det tillfälle som främst undersökts inom området (se ex. Bankert 2021; Huddy et al., 2015; Mason, 2015) och varit de tillfällen som uppvisat högst nivåer av affektiv polarisering. Ytterligare tenderar svenska medborgare att rapportera allt lägre nivåer av positivt partianhängarskap generellt och även ge likvärdiga bedömningar av partier inom samma block (Oscarsson et al., 2021:127; Reiljan & Ryan, 2021).

Urval

Med avsikten av att undersöka något allmänmänskligt bland svenska medborgare och studiens begränsade resurser så genomfördes ett bekvämlighetsurval för rekryteringen av deltagare. Hypotesernas allmänmänskliga natur medför att ingen särskilt individuellt attribut eftersöktes och således bör även ett bekvämlighetsurval vara representativt för den större populationen (Esaiasson et al., 2024:253). Ett fåtal deltagare rekryterades i mitt personliga nätverk genom sociala medier med en länk till den webb baserade enkäten som på avslutningssidan uppmuntrade deltagarna att dela enkäten vidare. För att säkerställa att urvalet inte presenterar

⁹ Frågorna randomiserades i grupper och inom grupperna för att behålla en följsamhet i ordningen för deltagarna. Se appendix A för närmre detaljer kring randomiseringen.

någon systematisk fördelning av egenskaper samlades demografiska indikatorer in som ansågs relevanta för studien.

Variabler

Som tidigare nämnt förutsätter enkätexperiment att deltagarna fördelas i antingen en behandlingsgrupp eller en kontrollgrupp. I min studie använder jag mig av en kontrollgrupp och två behandlingsgrupper där ena gruppen får beskriva en positiv känsla mot deras högst bedömda parti och andra får beskriva en negativ känsla mot deras lägst bedömda parti. Således blir den förklarande variabeln i studien känslor som vidare agerar som den oberoende variabeln genom analysen. Sedermera tillkommer det tre kategorier av beroende variabler som förväntas att påverkas av känslor – partianhängarskap, affektiv polarisering och fiendlighet.

Partianhängarskap

När man ser på partianhängarskap som en identitet ställer det kravet att studera det därefter. Att endast inferera en identifikation med ett parti genom en bedömning av ogillande och gillande är att förbise essensen av partianhängarskapet (Mayer & Russo, 2024). Således måste mått avsedda för att mäta partianhängarskap belysa det emotionella och psykologiska bandet för individen gentemot partiet (Bankert, 2021; Huddy et al., 2015). I en studie med ambitionen att utveckla mått för negativt partianhängarskap fann Mayer & Russo (2024) att de två viktigaste indikatorerna var 'repulsion of worldviews' och 'sense of self'¹⁰. Av den anledningen valde jag att anpassa två formuleringar från Mayer & Russo (2024) för att mäta negativt partianhängarskap och två formuleringar från Bankert (2021) för att mäta positivt partianhängarskap. Genom att ställa frågorna kring partianhängarskap efter behandlingen ges känslorna en möjlighet att påverka huruvida deltagaren identifierar sig med sitt mest omtyckta och sitt minst omtyckta parti. På så sätt ges enkäten möjligheten att testa hypotes H2.

Affektiv polarisering

Med avsikten att kvantifiera de skadliga aspekterna av affektiv polarisering sökte jag indikatorer för framför allt beteende och attityder i relation till fenomenet¹¹. Genom den tidigare

¹⁰ Övriga är 'rejection of other adherents', 'emotional significance' och 'longstanding trend'. Mayer & Russo (2024) ger rekommendationen att endast inkludera två av indikatorerna i flerpartisystem för att undvika alltför långa enkäter.

¹¹ För att se samtliga formuleringar av enkätens frågor i sin helhet se appendix B.

bedrivna forskningen av affektiv polarisering har tre indikatorer främst använts för att mäta nivåerna av polariseringen – bedömningar, distansering och karaktäristiska tillskrivningar. Trots måttens långa tradition och frekventa användning förekommer det ännu vissa oklarheter kring vad de faktiskt mäter och vem respondenterna avser när de besvarar frågorna (se Druckman & Levendusky (2019) och Röllicke (2023) för en översikt). Faktum är att många gånger föreställer sig respondenter att en 'socialdemokrat' eller 'moderat' i enkäter tillhör deras mest frenetiska anhängare (Druckman et al., 2022). Därav formulerades frågor som rör ett särskilt subjekt i min enkät för att åberopa personliga kontakter såsom barn, vänner och familj. Detta då studiens avsikt är att undersöka hur känslor påverkar partianhängarskap och affektiv polarisering generellt och inte gentemot någon särskild grupp i sig. I frågor som rör bredare generaliseringar av partiets anhängare instruerades deltagarna endast att beskriva dem i sig utan någon vidare betingelse. Genom att centralisera frågan till anhängarna så motarbetas att deltagaren föreställer sig en partiets eliter eller gruppen som sådan i sina svar (Druckman & Levendusky, 2019). Samtliga frågor rörande kategoriseringen affektiv polarisering är anpassningar från tidigare forskning (Bankert, 2021; Druckman & Levendusky, 2019, Renström et al., 2020; Webster et al., 2022) och följer tidigare formuleringar om distansering och karaktäristiska tillskrivningar. Sammantaget var den huvudsakliga avsikten med dessa frågor att kunna studera sambandet mellan känslor, partianhängarskap och affektiv polarisering.

Kontrollvariabler

Forskningen kring affektiv polarisering har lyft fram en flora av olika faktorer som menas kunna förklara dess förekomst och effekter. Utefter tidigare studier anser jag tre faktorer vara särskilt viktiga att belysa: (1) uppfattad sakpolitiska skillnader mellan in-gruppen och ut-gruppen och att (2) andra identiteter står över partianhängarskapet – särskilt (3) ideologisk identitet.

För att kunna kontrollera sakpolitiska skillnaders möjligheter att förklara framkomsten av affektiv polarisering presenterades fem politiska förslag att ta ställning till¹². Sedermera fick även deltagaren ange vad den uppskattar att anhängare av deras lägst bedömda parti står i frågan. På så sätt ges möjlighet att se om den uppfattade skillnaden i sakpolitisk ställning bättre kan förklara affektiv polarisering. Sociala identiteter samlades även in via en fråga där

¹² De fem förslagen hämtades från SOM-institutets forskarantologi Inferno (2024) med ambitionen att hitta aktuella sakpolitiska problem av olika karaktär för att ge möjligheten för motsättningar mellan olika partigrupper. Cassel et al., (2024), Karlsson & Lindqvist (2024), Andersson, U (2024) och Demker (2024) var författarna av de kapitel som förslagen hämtades från.

deltagaren fick ange vilken grupp tillhörighet den ansåg beskrev den bäst. Här inkluderades även deltagarens ideologiska position som den även fick möjlighet att redovisa i enkäten genom att placera ut sig på en vänster-höger femstegs-skala. Genom dessa två frågor ges jag möjligheten att kontrollera för om sociala identiteter utöver partianhängarskapet kan utgöra en bättre förklaring till affektiv polarisering.

Resultat

Beskrivande statistik

I tabell 2 presenteras deltagarnas bedömningar av partier som var den inledande frågan i enkäten. Som analysen visar fanns det ingen nämnvärd fel fördelning mellan grupperna. Däremot framgår det att deltagarna generellt hade högre bedömningar av partier i vänsterblocket.

Tabell 2. Bedömningar av partier – Skala av 1–10. Analyserat med envägs variansanalys ANOVA

Variabel	Kontroll mean	Neg. behandl. mean	Pos. behandl. mean	F(2.69)	p-värde
Vänsterpartiet	5	4.47	5.61	0.62	0.5433
Socialdemokraterna	6.6	6.63	6.61	0.00	0.9986
Miljöpartiet	5.29	4.74	5.50	0.45	0.6364
Centerpartiet	4.63	5	5.33	0.55	0.5770
Liberalerna	3.63	4	3.5	0.38	0.6853
Moderaterna	3.86	3.89	3.5	0.19	0.8270
Kristdemokraterna	2.63	2.68	2.83	0.07	0.9302
Sverigedemokraterna	1.83	2.68	1.89	1.28	0.2856

* p < 0.05, ** p < 0.01, *** p < 0.001

I tabell 3 presenteras demografiska variabler för deltagarna. Av dessa var det endast utbildning som påvisade en något ofördelaktig fördelning till grupperna. Likväl är inte utbildning en ofta nämnd indikator på vare sig partianhängarskap eller affektiv polarisering i litteraturen.

Tabell 3. Kontrollvariabler. Analyserat med Kruskal Wallis H test

Variabel	X ² (2)	p-värde	Kontroll mean	Neg. behandl. mean	Pos. behandl. mean
Kön	0.186	0.9112	1.371	1.315	1.333
Ålder	0.814	0.6656	3.428	2.894	3.166
Utbildning	6.057	0.0484*	3.457	2.894	3.111
Subjektiv klass	0.858	0.6511	3	2.842	2.77
Politiskt intresse	1.478	0.4776	2.8	2.894	2.61
Ideologisk lutning	1.647	0.4388	2.285	2.578	2

* p < 0.05, ** p < 0.01, *** p < 0.001

Enkäten hade totalt 113 deltagare och av dessa valde 41 att avsluta sitt deltagande före de slutförde enkäten. Majoriteten av dessa avslutade redan innan första frågan var besvarad och fåtalet som besvarade delar av enkäten exkluderades från analysen¹³. Dessvärre resulterade detta i att fördelningen mellan grupperna blev något snedvriden (se tabell 4).

Tabell 4. Fördelning mellan grupperna.

Kontrollgruppen	Negativ behandlingsgrupp			Positiv behandlingsgrupp	
35 (48.61%)	19 (26.39%)			18 (25%)	
	Ilska	Rädsla	Besvikelse	Hoppfull	Glädje
	10 (13.89%)	5 (6.94%)	4 (5.56%)	10 (13.89%)	8 (11.11%)

Tumregeln för experiment är att grupperna bör vara av liknande storlek och åtminstone bestå av 30–40 deltagare (Esaiasson et al., 2024:253). Således var det i mitt fall nog många som påbörjade enkäten för att nå upp till önskvärd storlek på grupperna trots att underlaget för analysen inte uppnådde önskad storlek. Likaså var randomiseringen till grupperna lyckad trots att underlaget för analysen i efterhand blev något snett fördelad. På grund av det begränsade antalet respondenter kommer analyserna endast att utföras med behandlingsgrupperna i sin helhet.

¹³ Dessa exkluderades då samtliga var fördelade i kontrollgruppen som redan var större än de två behandlingsgrupperna. Att inkludera dessa ofullständiga observationer kunde jag inte se ge resultatet några vidare insikter.

Negativa känslor och affektiv polarisering

För att testa relationen mellan negativa känslor och affektiv polarisering kommer de olika variablerna för affektiv polarisering att analyseras var för sig.

Tabell 5. Regressionsanalys med behandlingsgrupp som oberoende variabel. Skala på 1–10 i ett index utifrån deltagarnas tillskrivning av egenskaper.

	Positiva egenskaper ut-grupp	Negativa egenskaper ut-grupp	Positiva egenskaper ut-grupp	Negativa egenskaper ut-grupp
Negativ behandling	-0.302 (-1.02)	-1.460 (-1.71)		
Positiv behandling			0.283 (0.70)	-0.606 (-0.64)
Konstanten	0.829*** (4.74)	5.829*** (11.53)	0.829*** (3.52)	5.829*** (10.64)
N	54	54	53	53
R ²	0.020	0.053	0.010	0.008

t statistics in parentheses * $p < 0.05$, ** $p < 0.01$, *** $p < 0.001$

I ovanstående tabell (tabell 5) visar på några intressanta mönster. *Negativa egenskaper ut-grupp* är ett index av negativa egenskaper som man ansåg passade in på ut-gruppen och *positiva egenskaper* som inte passade in på ut-gruppen. *Positiva egenskaper ut-grupp* är konstruerat på samma vis men där de positiva och negativa egenskaperna bytt plats. Alltså är ett högt värde på det negativa indexet och lågt värde på det positiva indexet ett tecken på affektiv polarisering. Bland annat kan vi se att de som tänkte tillbaka på upplevelser betingade av negativa känslor tillskrev ut-gruppen färre positiva egenskaper. Medan de som tänkte tillbaka på positiva upplevelser tillskrev ut-gruppen fler negativa egenskaper dock i lägre utsträckning än kontrollgruppen. Därmed utskiljer sig kontrollgruppen med det högsta genomsnittliga värdet för negativa egenskaper vilket konstanten är representativ för. Vidare visar regressionsanalyserna att behandlingen har ett insignifikant samband med tillskrivandet av egenskaper då P-värdet är högre än 0.05. Exempelvis är P-värdet för sambandet mellan *negativa*

egenskaper ut-grupp och den positiva behandlingen 0.522 – med andra ord hade resultatet endast upprepats i 48 fall av 100. Det lägsta P-värdet i tabell 5 innehar sambandet mellan *Negativa egenskaper ut-grupp* och negativ behandling på 0.093 – en upprepning i 9 fall av 100. Utifrån H1 är detta resultat något överraskande. Regressionen visar på det motsatta sambandet som jag hade förväntat mig utifrån den teoretiska modellen. Likväl utgör tillskrivningen av egenskaper endast en form av affektiv polarisering vilket leder oss till beteenden mot ut-grupper.

Tabell 6. Regression med behandlingsgrupper som oberoende. Skala av 1–4 med 'varken eller' svar exkluderade.

	Beteende mot vän i ut-grupp	Beteende mot familj i ut-grupp	Beteende mot ut-grupp vid event	Desinformation om ut-grupp				
Negativ behandling	-0.0180 (-0.06)	-0.0707 (-0.20)	-0.0917 (-0.33)	-0.712 (-1.94)				
Positiv behandling	-0.00635 (-0.02)	0.0492 (0.15)	-0.0508 (-0.18)	0.159 (0.32)				
Konstanten	2.229*** (12.56)	2.229*** (12.90)	2.229*** (10.72)	2.229*** (11.98)	1.829*** (10.96)	1.829*** (11.14)	2.241*** (10.04)	2.241*** (7.71)
N	54	54	53	53	54	46	53	44
R ²	0.000	0.001	0.000	0.000	0.002	0.079	0.001	0.002

t statistics in parentheses * p < 0.05, ** p < 0.01, *** p < 0.001

Skillnaderna för beteendet i olika situationer som en indikator till affektiv polarisering påvisade generellt inga större skillnader mellan grupperna (se tabell 6). Det enda resultatet som någorlunda sticker ut är att gruppen som fick den negativa behandlingen var minst benägna att dela möjlig desinformation om ut-gruppen. Samtidigt är variationen stor inom grupperna med standard fel på 0.717–1.843.

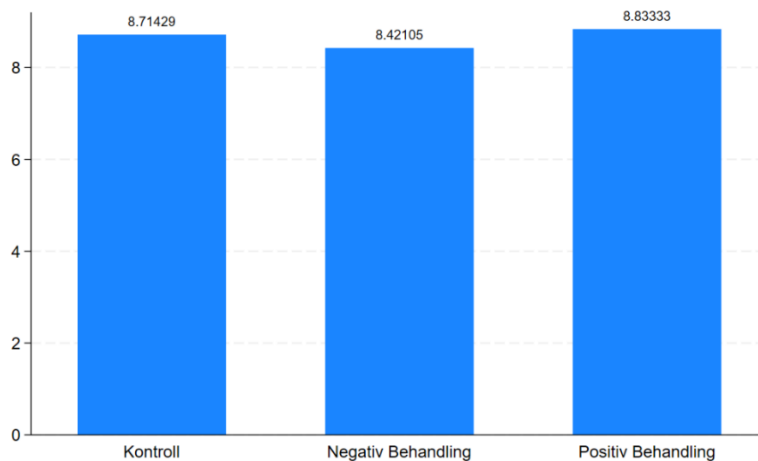
Sammanfattningsvis finns det inget stöd i data för H1. I vissa mått går resultatet direkt emot förväntningar för min teoretiska modell medan andra visade på svaga trender i förväntad riktning. Trots dessa svaga tecken mellan behandlingsgrupperna så stack kontrollgruppen mest ut i måtten av affektiv polarisering. En möjlig förklaring till detta är fördelningen mellan grupperna utifrån det begränsade deltagandet. Detta kan ha inneburit att deltagarna i kontrollgruppen redan skilde sig i sitt beteende mot ut-gruppen i relation till de båda

behandlingsgrupperna¹⁴. Vid kontroller för affektiv polarisering värderat genom bedömningen av partier innan behandlingen administrerades hittades inget

Negativa känslor och partianhängarskap

För att undersöka huruvida negativa känslor påverkar hur människor identifierar med partier (H2) gjordes en regressionsanalys för att undersöka eventuella samband. Resultatet av dessa regressioner var precis som tidigare inte statistiskt signifikant. Vidare visade det sig att de som ingick i den negativa behandlingen hade över lag betydligt lägre värden för indikatorerna för positivt partianhängarskap. Av den anledningen konstruerade jag ett index för negativt partianhängarskap och positivt partianhängarskap för att jämföra den totala skillnaden mellan grupperna. Indexet för negativt partianhängarskap inkluderade frågorna *på grund av deras världsbild skulle jag aldrig kunna rösta på detta parti* och *det är viktigt för mig att inte vara en av dem som röstar på detta parti*. Dessa två frågor avser att utläsa individens identifiering utifrån dennes uppfattning om 'jaget' och avståndstagande från ut-gruppens syn på världen (Mayer & Russo, 2024). Skillnaden mellan grupperna i form av negativt partianhängarskap var väldigt liten (se figur 2). I linje med tidigare forskning är inte detta särskilt överraskande då trenden i Sverige har varit mot ett alltmer omfattande negativt partianhängarskap. Om vi så övergår till positivt partianhängarskap kan bilden kring hur detta kommer sig klarna något.

Figur 2. Negativt partianhängarskap

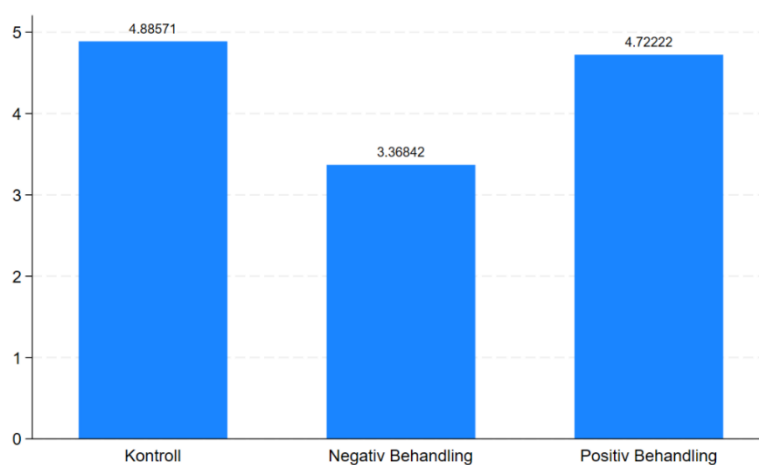

Kommentar: Genomsnittligt svar förr gruppen i index för negativt partianhängarskap. Skala av 1–10.

¹⁴ Vid kontroller för totala skillnaden i bedömningen av gillade och ogillade partier – den enda frågan som föregick behandlingen – så fanns inget statistiskt signifikant samband ($p > 0.05$) i fördelningarna till grupperna. Det genomsnittliga svaret skilde sig dock i absolut mening på en grad av -0.19 – 0.84 mellan grupperna med ett standard fel mellan 1.47 – 1.82 på en skala av 1 – 10 .

Indexet för positivt partianhängarskap byggdes på resultaten från två frågor – *jag har mycket gemensamt med andra anhängare av detta parti* och *när jag pratar om detta parti använder jag "vi"*. I likhet med måttet för negativt partianhängarskap är den andra frågan avsedd att utläsa identifieringen genom individens uppfattning om 'jaget' (Bankert, 2021). Den första frågan äger ingen direkt motsvarighet utan avser i stället att belysa det gemensamma identifierandet (Bankert, 2021). I figur 3 synliggörs att de som tog del av den negativa behandlingen uppvisade en lägre positiv identifikation med partier. Vidare var nivåerna likvärdiga mellan den positiva behandlingen och kontrollgruppen.

Figur 3. Positivt partianhängarskap

Kommentar: Genomsnittligt svar för gruppen i index för positivt partianhängarskap. Skala av 1–10.

När jag sedan genomförde en regressionsanalys (se tabell 7) för att se om behandlingen kunde förklara hur deltagarna identifierade sig med partierna understrykes bilden som figurerna ovan gav. Som tidigare illustrerat uppvisade modellen inget samband mellan behandlingarna och negativt partianhängarskap. Å andra sidan så tyder modellen på ett negativt samband ($p < 0.05$) mellan den negativa behandlingen och positivt partianhängarskap. Med andra ord beskrivet förväntas de som tänkte tillbaka på en negativ känsloladdad upplevelse kring sitt mest ogillade parti att identifiera sig mindre med sitt mest gillade parti. I siffror medför de negativa känslorna en minskning av -1.517 'steg' i en skala av 1–10.

Tabell 7. Regressionsanalys med behandlingsgrupper som oberoende. Skala av 1–10

	Negativt partianhängarskap		Positivt partianhängarskap	
Negativ behandling	-0.293 (-0.41)		-1.517* (-2.01)	
Positiv behandling		0.119 (0.16)		-0.163 (-0.21)
Konstanten	8.714*** (20.35)	8.714*** (20.72)	4.886*** (10.93)	4.886*** (10.69)
N	54	53	54	53
R ²	0.003	0.001	0.072	0.001

t statistics in parentheses * p < 0.05, ** p < 0.01, *** p < 0.001

Sammantaget är resultatet intressant då samtliga deltagare uppvisade starka negativa identiteter – mellan 8.4–8.8 – medan de positiva identiteterna var avsevärt svagare – 3.3–4.8. Vidare visade regressionen att en trolig förklaring till det lägsta värdet av positivt partianhängarskap var den negativa behandlingen. Som resultat härav finns inget stöd för H3 i data – negativa känslor kunde inte påvisas ha ett positivt samband med negativ partianhängarskap. Däremot fann jag att negativa känslor har ett negativt samband med positivt partianhängarskap vilket kan tolkas som en relativt starkare negativ identifikation med partier.

Negativt partianhängarskap som förklaring till affektiv polarisering

H3 sökte att beskriva huruvida negativt partianhängarskap kan äga ett positivt samband med affektiv polarisering. För att studera relationen däremellan skapade jag en ny fördelning utifrån deltagarnas identifikation med partier efter en anpassning av Russo et al., (2022) klassifikationsschema.¹⁵ Därefter genomförde jag regressionsanalyser med samma beroende variabler som tidigare men nu med den nya grupperingen av negativa partianhängare (N = 53) och övriga klassifikationer av identifikation (N = 19).

¹⁵ För att hålla distinktionen grupperna enkel kombinerades de som uppvisade både negativ och positiv identifikation (N = 11) med de som presenterade varken negativ eller positiv identifikation (N = 6). Vidare var den gruppen som hade en positiv identifikation väldigt liten (N = 2) vilket ledde mig till att kombinera denna med de två tidigare nämnda. Således utgörs grupperingen av negativa partianhängare (N = 53) och övriga former av identifikation (N = 19).

Tabell 8. Regressionsanalys med partianhängarskap som oberoende.

	Beteende mot vän i ut-grupp	Beteende mot familj i ut-grupp	Beteende mot ut- grupp vid event	Desinformation om ut-grupp
Negativ Partianhängare	0.588* (2.24)	0.159 (0.51)	0.432 (1.65)	-0.0495 (-0.12)
Konstanten	1.789*** (7.94)	2.105*** (7.83)	1.474*** (6.55)	2.118*** (6.16)
N	72	72	72	61
R^2	0.067	0.004	0.037	0.000

t statistics in parentheses * $p < 0.05$, ** $p < 0.01$, *** $p < 0.001$

I tabell 8 samt tabell 9 ges en översikt av sambandet mellan negativt partianhängarskap och affektiv polarisering. Som tidigare är det inget självklart samband men några intressanta resultat framgår. Rörande två frågor – *hur skulle du agera om du fick veta att en nära vän är en anhängare av [lägst bedömt parti]* och *föreställ dig att du har ett barn som ska gifta sig. Hur skulle du känna om barnet gifte sig med en anhängare av [lägst bedömt parti]* – tenderade negativa partianhängare att uppvisa högre nivåer (en ökning av 0.588 i skalan av 1–4 respektive 0.761 i en skala av 1–5) av affektiv polarisering. Rörande tillskrivandet av egenskaper fanns ett signifikant samband mellan negativa partianhängare och tillskrivningen av positiva egenskaper ($p < 0.01$) men inte med negativa egenskaper ($p > 0.05$). Samtidigt är R^2 -värdet förhållandevis lågt – vilken beskriver väl modellen kan förklara variansen – på ett värde mellan 0.067–0.132. Alltså kan negativt partianhängarskap förklara 6.7% och 13.2% av variansen i de olika indikatorerna. I förhållande till det låga antalet totala observationer och den inte helt symmetriska fördelningen av deltagare i de båda grupperna uppmanar detta till viss aktsamhet kring resultatet. Fastän det ter sig tämligen intressant att de negativa partianhängarna inte nödvändigtvis ser mer negativt på ut-gruppen men i stället ser på den mindre positivt. Sammantaget kan inte data ge ett fullgott stöd för H3 utan resultatet bör tolkas försiktigt och närmast ses som en antydning på ett samband mellan negativt partianhängarskap och affektiv polarisering.

Tabell 9. Regressionsanalys med partianhängarskap som oberoende.

	Positiva egenskaper ut-grupp	Negativa egenskaper ut-grupp	Upprördhet vid anhörigs giftermål med ut-grupp
Negativa Partianhängare	-1.032** (-3.27)	0.682 (0.81)	0.761* (2.28)
Konstanten	1.579*** (5.82)	4.789*** (6.67)	2.579*** (9.03)
N	72	72	72
R ²	0.132	0.009	0.069

t statistics in parentheses * p < 0.05, ** p < 0.01, *** p < 0.001

Annan identitet som alternativ förklaring

Första steget för att testa robustheten i resultaten är att säkerställa att grupperna liknade varandra på teoretiskt viktiga punkter. Som en konsekvens av att min studie innehåller fler än två grupper behöver envägs variansanalys användas för att få ett tillförlitligt test (Esaiasson et al., 2024:256). I metodavsnittet presenterades sociala identiteter utöver partibundna identiteter som en möjlig alternativ förklaring till affektiv polarisering. Detta då gruppidentiteter är såväl en produkt av som producent av känslor (Huddy et al., 2015; Mackie et al., 2008). Således fick deltagarna i enkäten besvara en samling frågor där de angav på en skala av 0–4 vilken grupp tillhörighet som beskriver den bäst.¹⁶ I analysen hittades inget signifikant samband mellan behandlingsgrupperna och någon av de presenterade identiteterna (se tabell 10).

¹⁶ De möjliga alternativen presenterades alltid i slumpmässig ordning och innehöll totalt åtta alternativ. Då ett nollsvar denoterade *identifierar mig inte* exkluderades de som inte angav ett värde alls i stället för att inkluderas som en nolla i skalan. Detta då ett icke-svar inte är detsamma som att besvara att man inte identifierar sig med identitet.

Tabell 10. Kommentar: kontroll för andra prevalenta identiteter utöver partier. Analyserad genom Kruskal Wallis H test. Exklusive identifikation med ens högst värderade och lägst värderade parti

Variabel	X ² (2)	p-värde	N (Kontroll)	N (Neg. beh.)	N (Pos. beh.)
Etnicitet	0.097	0.9528	31	18	16
Kön	1.199	0.5490	32	19	16
Klass	1.003	0.6057	29	18	16
Ideologi	0.380	0.8268	33	18	17
Religion	0.129	0.9374	30	18	16
Nationalitet	0.749	0.6876	31	19	16

* p < 0.05, ** p < 0.01, *** p < 0.001

En ytterligare teoretiskt viktig förklaring är sakpolitiska åsikters roll i affektiv polarisering. Detta då ideologiska grunder har använts som en alternativ förklaring till förekomsten av affektiv polarisering (Orr & Huber, 2020; Orr et al., 2023). Ingen av frågorna som berörde sakpolitiska åsikter hade ett signifikant samband med någon av behandlingsgrupperna (se tabell 11). Därav bör inte den aspekten ha påverkat analyserna i studien.

Tabell 11. Kontroll för sakpolitiska åsikter. Skala av 1–4, exklusive 'varken eller' svar. Analys med Kruskal-Wallis H test.

Variabel	X ² (2)	p-värde	N (Kontroll)	N (Neg. beh.)	N (Pos. beh.)
Stöd landsbygd	0.952	0.6213	35	19	18
Ta emot färre flyktingar	0.213	0.8991	35	19	18
Skydd public service	0.607	0.7382	35	19	18
Inkomstskillnader	0.644	0.7247	35	19	18
Invandrare religionsfrihet	0.718	0.6983	35	19	18

* p < 0.05, ** p < 0.01, *** p < 0.001

Diskussion

Begränsningar

Ansatsen för studien var att undersöka känslornas roll i den affektiva polariseringen likväl som känslornas möjlighet att påverka människors identifiering med partier. Dessvärre kunde inte data ge ett fullgott stöd till någon av de presenterade hypoteserna. En möjlig förklaring är att bortfallet av deltagare medförde att behandlingens styrka blev för svag. Trots att metoden med

'emotional recall' som behandling har lång historisk inom andra discipliner är det ett nytt tilltag inom samhällsvetenskap. Den variationen av tekniken som jag använde mig av hämtades från Webster et al., (2022) som fann goda resultat med betydligt fler deltagare ($N = 3416$). Således är det möjligt att behandlingen inte hade den önskade effekten. Samtidigt sökte designen att endast rikta deltagarna att svara från redan befintliga attribut – ett tilltag som inte bör kräva samma behandlingskraft. Likaså lider ofta experiment av låg extern validitet vilket medför att en framgångsrik design i en kontext inte nödvändigtvis möter samma framgång i en annan kontext.

Inom samhällsvetenskapen är inte sällan den tänkta behandlingen med all sannolikhet en stimulans lik något som deltagarna mött innan enkäten besvarades (Gaines & Kuklinski, 2011:450). Detta är såväl metodens styrka som svaghet då det faktum att stimulansen kan kännas igen ger den en större möjlighet att påverka likväl som det kan tillföra ytterligare brus för analysen. Vidare hade troligtvis designen gynnats om endast två grupper inkluderats – en som fick positiv behandling och en som fick negativ behandling. På så sätt hade det kunnat vara möjligt att belysa känslornas roll för människan i politiken i en än större utsträckning.

Känslornas roll

Forskningsfrågan som inledde denna uppsats var *leder negativa känslor mot ut-gruppen till affektiv polarisering*. Mycket av den tidigare forskningen har utgått från att positivt partianhängarskap är en förutsättning för affektiv polarisering. På så sätt blev fyndet att negativt partianhängarskap i sig är en god förklaring för förekomsten av affektiv polarisering viktigt. Detta ger området en djupare förståelse av vad som kan föregå fenomenet när sådant tidigare har varit svårt att klargöra. Samtidigt var inte detta en effekt av det förväntade positiva sambandet mellan negativa känslor och negativt partianhängarskap. I stället fann jag att negativa känslor har ett negativt samband med positivt partianhängarskap vilket kan tolkas som en relativt starkare negativ identifikation med partier. Vidare är det viktigt att lyfta fördelningen av vänster-höger ideologer i enkäten. Trots att fördelningen var jämn mellan grupperna var vänsterideologer över lag överrepresenterade. Av denna anledning kan jag inte finna belägg för att generalisera fynden över fler grupper än vänsterlutande.

Även om det föreslagna kausala sambandet inte kunde ges belägg genom mitt arbete kan det visats ha lyft fram känslornas roll för människan i politiken. Att kunna hitta – om än svaga – bevis för att känslor är viktigt för individens kognitiva processer och beteenden inom politiken sfär (Bakker & Lelkes, 2024; Bäck & Renström, 2025; Webster & Albertson, 2022). Tidigare

forskning hade funnit att känslor inte bara är en individuell upplevelse utan också något som individen upplever i relation till grupper (Mackie et al., 2008). Ett perspektiv som resultatet i denna studie kunde förstärka genom fyndet att den känslomässiga upplevelsen betingad av grupptillhörighet hade en viss effekt på politiska attityder och beteenden.

Slutligen hoppas jag att denna studie kan ge fog för nya tilltag kring känslornas roll inom politiken. Bland annat hade det varit ett lovande projekt att studera hur olika negativa känslor kan förstärka eller försvaga effekterna som kunnat belysas härigenom. Vidare hade även en djupt gående kvalitativ studie av fenomenet varit betydelsefullt. Främst då mycket av forskningen kring affektiv polarisering fortfarande erbjuder disparata förklaringar till liknande effekter. Att då genomföra en grundläggande granskning av relationen mellan känslor, partianhängarskap och affektiv polarisering hade med all säkerhet varit givande.

Litteratur

- Amira, K., Wright, J. C., & Goya-Tocchetto, D. (2021). In-Group Love Versus Out-Group Hate: Which Is More Important to Partisans and When? *Political Behavior*, *43*(2), 473–494. <https://doi.org/10.1007/s11109-019-09557-6>
- Bäck, H., & Renström, E. (2025). Threats, emotions and affective polarization. *Handbook of Affective Polarization*.
- Bakker, B. N., & Lelkes, Y. (2024). Putting the affect into affective polarisation. *Cognition and Emotion*, *38*(4), 418–436. <https://doi.org/10.1080/02699931.2024.2362366>
- Bankert, A. (2021). Negative and Positive Partisanship in the 2016 U.S. Presidential Elections. *Political Behavior*, *43*(4), 1467–1485. <https://doi.org/10.1007/s11109-020-09599-1>
- Bankert, A., Huddy, L., & Rosema, M. (2017). Measuring Partisanship as a Social Identity in Multi-Party Systems. *Political Behavior*, *39*(1), 103–132. <https://doi.org/10.1007/s11109-016-9349-5>
- Bankert, A., & Stone, A. L. (2025). Partisanship and affective polarization. *Handbook of Affective Polarization*.
- Comellas, J. M., & Torcal, M. (2023). Ideological identity, issue-based ideology and bipolar affective polarization in multiparty systems: The cases of Argentina, Chile, Italy, Portugal and Spain. *Electoral Studies*, *83*, 102615. <https://doi.org/10.1016/j.electstud.2023.102615>
- Dahl, R. A. (1971). *Polyarchy: participation and opposition*. Yale university press.
- Dias, N., & Lelkes, Y. (2022). The Nature of Affective Polarization: Disentangling Policy Disagreement from Partisan Identity. *American Journal of Political Science*, *66*(3), 775–790. <https://doi.org/10.1111/ajps.12628>
- DiMaggio, P., Evans, J., & Bryson, B. (1996). Have American's Social Attitudes Become More Polarized? *American Journal of Sociology*, *102*(3), 690–755. <https://doi.org/10.1086/230995>
- Druckman, J. N., Klar, S., Krupnikov, Y., Levendusky, M., & Ryan, J. B. (2022). (Mis)estimating Affective Polarization. *The Journal of Politics*, *84*(2), 1106–1117. <https://doi.org/10.1086/715603>

- Druckman, J. N., & Levendusky, M. S. (2019). What Do We Measure When We Measure Affective Polarization? *Public Opinion Quarterly*, 83(1), 114–122.
<https://doi.org/10.1093/poq/nfz003>
- Esaiasson, P. (2024). *Metodpraktikan: konsten att studera människor, organisationer och samhällen* (Sjätte upplagan, helt omarbetad). Norstedts Juridik.
- Frijda, N. H. (1988). The laws of emotion. *American Psychologist*, 43(5), 349–358.
<https://doi.org/10.1037/0003-066X.43.5.349>
- Gaines, B. J., & Kuklinski, J. H. (2011). Treatment Effects. In J. N. Druckman, D. P. Green, J. H. Kuklinski, & A. Lupia (Eds.), *Cambridge Handbook of Experimental Political Science* (1st ed., pp. 445–458). Cambridge University Press.
<https://doi.org/10.1017/CBO9780511921452.031>
- Graham, M. H., & Svobik, M. W. (2020). Democracy in America? Partisanship, Polarization, and the Robustness of Support for Democracy in the United States. *American Political Science Review*, 114(2), 392–409. <https://doi.org/10.1017/S0003055420000052>
- Hochschild, Arlie R. (1979). *The managed heart: commercialization of human feeling* (20th anniversary ed). University of California Press.
- Hochschild, Arlie R. (2016). *Strangers in their own land: anger and mourning on the american right*. The new press.
- Hochschild, J. L. (2001). Where You Stand Depends on What You See: Connections Among Values, Perceptions of Fact, and Political Prescriptions. In J. H. Kuklinski (Ed.), *Citizens and Politics* (1st ed., pp. 313–340). Cambridge University Press.
<https://doi.org/10.1017/CBO9780511896941.015>
- Huddy, L., Mason, L., & Aarøe, L. (2015). Expressive Partisanship: Campaign Involvement, Political Emotion, and Partisan Identity. *American Political Science Review*, 109(1), 1–17.
<https://doi.org/10.1017/S0003055414000604>
- Inferno: SOM-undersökningen 2023*. (2024). SOM-institutet.
- Iyengar, S., Lelkes, Y., Levendusky, M., Malhotra, N., & Westwood, S. J. (2019). The Origins and Consequences of Affective Polarization in the United States. *Annual Review of Political Science*, 22(1), 129–146. <https://doi.org/10.1146/annurev-polisci-051117-073034>

- Iyengar, S., Sood, G., & Lelkes, Y. (2012). Affect, Not Ideology. *Public Opinion Quarterly*, 76(3), 405–431. <https://doi.org/10.1093/poq/nfs038>
- Iyengar, S., & Wagner, M. (2025). Conceptualizing affective polarization. *Handbook of Affective Polarization*, 36–54.
- Kingzette, J., Druckman, J. N., Klar, S., Krupnikov, Y., Levendusky, M., & Ryan, J. B. (2021). How Affective Polarization Undermines Support for Democratic Norms. *Public Opinion Quarterly*, 85(2), 663–677. <https://doi.org/10.1093/poq/nfab029>
- Kretchner, M., Elad Strenger, J., Hoefler, S. H., Orian Harel, T., & Halperin, E. (2024). *The Disappointing (Not Hateful) Divide: Uncovering the Negative Emotions That Underlie Affective Polarization*. Open Science Framework. <https://doi.org/10.31219/osf.io/x5mqd>
- Mackie, D. M., Smith, E. R., Banerji, I., & Munasinghe, A. (2024). Group-based emotion processes generalize across group exemplars and types. *Group Processes & Intergroup Relations*, 27(4), 925–945. <https://doi.org/10.1177/13684302231166856>
- Mackie, D. M., Smith, E. R., & Ray, D. G. (2008). Intergroup Emotions and Intergroup Relations. *Social and Personality Psychology Compass*, 2(5), 1866–1880. <https://doi.org/10.1111/j.1751-9004.2008.00130.x>
- Maes, H., Verwee, A., Smets, L., Van Ingelgom, V., & Knops, L. (2024). Affective Polarisation in Citizens' Own Words: Understanding Group Construction Beyond Party Lines. *Politics of the Low Countries*, 6(3). <https://doi.org/10.5553/PLC/.000083>
- Mason, Lilliana, & Versteegen, L. (2025). Social sorting and affective polarization. *Handbook of Affective Polarization*.
- Mason, Lilliana. (2013). The Rise of Uncivil Agreement: Issue Versus Behavioral Polarization in the American Electorate. *American Behavioral Scientist*, 57(1), 140–159. <https://doi.org/10.1177/0002764212463363>
- Mason, Lilliana. (2015). “I Disrespectfully Agree”: The Differential Effects of Partisan Sorting on Social and Issue Polarization. *American Journal of Political Science*, 59(1), 128–145. <https://doi.org/10.1111/ajps.12089>
- Mason, Lilliana. (2018). Ideologues without Issues: The Polarizing Consequences of Ideological Identities. *Public Opinion Quarterly*, 82(S1), 866–887. <https://doi.org/10.1093/poq/nfy005>

- Mayer, S. J., & Russo, L. (2024). What one is not: a new scale to measure Negative Party Identity in multiparty systems. *Quality & Quantity*, 58(3), 2887–2906.
<https://doi.org/10.1007/s11135-023-01793-7>
- McCoy, J., & Somer, M. (2019). Toward a Theory of Pernicious Polarization and How It Harms Democracies: Comparative Evidence and Possible Remedies. *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science*, 681(1), 234–271.
<https://doi.org/10.1177/0002716218818782>
- Orhan, Y. E. (2022). The relationship between affective polarization and democratic backsliding: comparative evidence. *Democratization*, 29(4), 714–735.
<https://doi.org/10.1080/13510347.2021.2008912>
- Orr, L. V., Fowler, A., & Huber, G. A. (2023). Is Affective Polarization Driven by Identity, Loyalty, or Substance? *American Journal of Political Science*, 67(4), 948–962.
<https://doi.org/10.1111/ajps.12796>
- Orr, L. V., & Huber, G. A. (2020). The Policy Basis of Measured Partisan Animosity in the United States. *American Journal of Political Science*, 64(3), 569–586.
<https://doi.org/10.1111/ajps.12498>
- Oscarsson, H., Bergman, T., Bergström, A., & Hellström, J. (2021). *Demokratirådets rapport 2021: polarisering i Sverige*. SNS Förlag.
- Reiljan, A. (2020). ‘Fear and loathing across party lines’ (also) in Europe: Affective polarisation in European party systems. *European Journal of Political Research*, 59(2), 376–396. <https://doi.org/10.1111/1475-6765.12351>
- Reiljan, A. (2025). Affective polarization in Europe. *Handbook of Affective Polarization*.
- Reiljan, A., & Ryan, A. (2021). Ideological Tripolarization, Partisan Tribalism and Institutional Trust: The Foundations of Affective Polarization in the Swedish Multiparty System. *Scandinavian Political Studies*, 44(2), 195–219. <https://doi.org/10.1111/1467-9477.12194>
- Rekker, R. (2022). Political polarization over factual beliefs. In J. Strömbäck, Å. Wikforss, K. Glüer, T. Lindholm, & H. Oscarsson, *Knowledge Resistance in High-Choice Information Environments* (1st ed., pp. 222–236). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003111474-12>

- Renström, E. A., Bäck, H., & Carroll, R. (2021). Intergroup threat and affective polarization in a multi-party system. *Journal of Social and Political Psychology*, 9(2), 553–576. <https://doi.org/10.5964/jspp.7539>
- Renström, E. A., Bäck, H., & Carroll, R. (2022). Protecting the Ingroup? Authoritarianism, Immigration Attitudes, and Affective Polarization. *Frontiers in Political Science*, 4, 919236. <https://doi.org/10.3389/fpos.2022.919236>
- Renström, E. A., Bäck, H., & Carroll, R. (2023). Threats, Emotions, and Affective Polarization. *Political Psychology*, 44(6), 1337–1366. <https://doi.org/10.1111/pops.12899>
- Renström, E., Bäck, H., & Schmeisser, Y. (2020). Vi ogillar olika. Om affektiv polarisering bland svenska väljare i Ulrika Andersson, Anders Carlander & Patrik Öhberg (red) *Regntunga skyar*. In *Regntunga skyar: SOM-undersökningen 2019* (pp. 427–443). SOM-institutet.
- Röllicke, L. (2023). Polarisation, identity and affect - conceptualising affective polarisation in multi-party systems. *Electoral Studies*, 85, 102655. <https://doi.org/10.1016/j.electstud.2023.102655>
- Russo, L., & Areal, J. (2025). Negative partisanship and affective polarization. *Handbook of Affective Polarization*.
- Russo, L., Mayer, S. J., & Bankert, A. (2022). *Distinguishing Between Partisanship and Affective Polarization – A Case for More Precise Concepts and Measurements*. SocArXiv. <https://doi.org/10.31235/osf.io/uja4t>
- Ryan, A. (2023). Exploring differences in affective polarization between the Nordic countries. *Scandinavian Political Studies*, 46(1–2), 52–74. <https://doi.org/10.1111/1467-9477.12244>
- Scherer, K. R. (2024). Emotion processes in social and political contexts: the case of affective polarisation. *Cognition and Emotion*, 38(4), 411–417. <https://doi.org/10.1080/02699931.2024.2361754>
- Somer, M., & McCoy, J. (2019). Transformations through Polarizations and Global Threats to Democracy. *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science*, 681(1), 8–22. <https://doi.org/10.1177/0002716218818058>
- Torcal, M., & Harteveld, E. (2025). Introduction. In Torcal, M., & Harteveld, E. (Eds). *Handbook of Affective Polarization*, 6–33.

Turkenburg, E., & van Erkel, P. (2025). Ideology and affective polarization. *Handbook of Affective Polarization*.

Von Scheve, C. (2024). Putting emotions into affective polarisation. *Cognition and Emotion*, 38(4), 437–441. <https://doi.org/10.1080/02699931.2024.2346752>

Wagner, M. (2024). Affective polarization in Europe. *European Political Science Review*, 16(3), 378–392. <https://doi.org/10.1017/S1755773923000383>

Webster, S. W., & Abramowitz, A. I. (2017). The Ideological Foundations of Affective Polarization in the U.S. Electorate. *American Politics Research*, 45(4), 621–647. <https://doi.org/10.1177/1532673X17703132>

Webster, S. W., & Albertson, B. (2022). Emotion and Politics: Noncognitive Psychological Biases in Public Opinion. *Annual Review of Political Science*, 25(1), 401–418. <https://doi.org/10.1146/annurev-polisci-051120-105353>

Webster, S. W., Connors, E. C., & Sinclair, B. (2022). The Social Consequences of Political Anger. *The Journal of Politics*, 84(3), 1292–1305. <https://doi.org/10.1086/718979>

Westphal, M. (2025). Affective polarization and political theory. *Handbook of Affective Polarization*, 55–76.

Appendix A

Flödesschema för enkätensfrågor

<p>EmbeddedData Condition = NegativBehandlingBesvik</p>
<p>Branch: New Branch If If Kan du kortfattat beskriva ett tillfälle när du kände dig väldigt rädd angående ... Text Response Is Not Empty</p>
<p>EmbeddedData Condition = NegativBehandlingRädd</p>
<p>Branch: New Branch If If Condition Is Equal to Kontroll</p>
<p>Block: 2.c Kontroll (1 Question)</p>
<p>BlockRandomizer: 2 - Evenly Present Elements</p>
<p>Standard: 3.1 NPI (1 Question) Standard: 3.2 PPI (1 Question)</p>
<p>BlockRandomizer: 2 - Evenly Present Elements</p>
<p>BlockRandomizer: 5 - Evenly Present Elements</p>
<p>Standard: 4.1 Ut-grupp Beteende (1 Question) Standard: 4.2 Ut-grupp Beteende (1 Question) Standard: 4.3 Ut-grupp Beteende (1 Question) Standard: 4.4 Ut-grupp Desinfo. (1 Question) Standard: 4.5 In-grupp Desinfo. (1 Question)</p>
<p>BlockRandomizer: 2 - Evenly Present Elements</p>
<p>Standard: 5.1–5.2 Ut-grupp Attityd (2 Questions) Standard: 5.3–5.4 In-grupp Attityd (2 Questions)</p>
<p>Standard: 6.1–6.2 Starkt ogillande & Fientlighet (2 Questions)</p>
<p>BlockRandomizer: 2 - Evenly Present Elements</p>
<p>BlockRandomizer: 2 - Evenly Present Elements</p>
<p>Standard: 7.2 Politiskt intresse (1 Question) Standard: 7.1 Ideologisk lutning (1 Question)</p>
<p>BlockRandomizer: 2 - Evenly Present Elements</p>
<p>Standard: 7.3 Egen åsikt (1 Question) Standard: 7.4 Ut-gruppens åsikt (1 Question)</p>
<p>Standard: 8. Demografi kontroller (4 Questions) Standard: 9. Subjektiv Identitet (1 Question)</p>

Appendix B

Enkätens frågor

Syftet med studien

Syftet med denna studie är att undersöka sambandet mellan individen, partier och politiken främst genom känslor men även ideologi och politiska åsikter. Därav kommer denna enkät fråga dig om ditt individuella perspektiv på din relation till politiken. Fokuset ligger på individen i en svensk kontext och därför efterfrågas svar från vitt skilda grupper i det svenska samhället. Av denna anledning kommer också uppgifter om ålder, kön och dylika frågor om din sociala bakgrund att samlas in. De svar du anger är anonyma och kommer inte kunna kopplas till dig. Tack för att du tar dig tid att bidra till min studie!

Information om behandling av personuppgifter i utbildningssyfte vid Göteborgs universitet och samtycke till deltagande i arbetet

Dataskyddsförordningen (GDPR) ställer krav på att du som svarar på en enkät ska få information om hur dina personuppgifter behandlas. Här beskrivs syftet med den studie du deltar i och vilka rättigheter du har som deltagare. Göteborgs universitet är personuppgiftsansvarig för den behandling studenter utför inom ramen för sina studier. Om du har frågor om behandlingen kan du vända dig till studenten som utför studien.

Alexander Långdahl
guslangdal@student.gu.se
Kandidatuppsats i Statsvetenskap
SK1523

Enbart de personer som är involverade i det arbete som studenten utför i utbildningssyfte vid Göteborgs universitet kan ta del av svaren (studenten själv och handledare/examinator). Dina svar kommer enbart att behandlas under den tid som studentens arbete i utbildningssyfte pågår. Efter att arbetet har avslutats kommer studenten att radera svaren. Det innebär att inga personuppgifter kan begäras ut som offentlig handling. Om du vill läsa en utvecklad beskrivning av dina rättigheter enligt GDPR samt hitta kontaktuppgifter till universitets dataskyddsombud och Integritetsskyddsmyndigheten kan du gå in på www.gu.se/om-webbplatsen/behandling-av-personuppgifter.

Genom att svara på enkäten ger du ditt samtycke. Det är frivilligt för dig delta och du kan närsomhelst återkalla ditt samtycke fram till dess att arbetet har lämnats in.

Tack för din tid och ditt bidrag!

1. Bedömning av partier

Generellt talat, hur känner du inför dessa partier? Ditt svar anges på en skala av 1–10. Där 1 beskriver ett starkt ogillande och 10 beskriver ett starkt gillande. Om du inte känner något särskilt mot ett parti anger du 5.

De alternativ som ges är de 8 riksdagspartierna och slumpas alltid i ordning.

Det alternativ som har högst respektive lägst poäng används senare i enkäten beskrivna som följande: `ChoiceWithHighestValue` och `ChoiceWithLowestValue`

Har flera partier samma poäng är det de parti med högst (lägst) poäng och som är längst ner på listan som används.

2. Behandling

Hälften får kontroll och hälften får behandling. Sedan blir behandlingen fördelad i två grupper som då antingen får negativ eller positiv behandling. I negativ behandling delas respondenter in i tre grupper för tre känslor och i positiv två grupper.

Grupper på varje nivå hålls lika stora.

2.a Positiv behandling – Hoppfull och Glad

2.b Negativ behandling - Arg, besviknen och rädd

2.c Kontroll - åt till frukost

3. Negativt och positivt partianhängarskap

Ordningen på delfrågorna slumpas likväl som påståendena i delfrågorna.

Instämmer inte alls – Instämmer inte – Varken eller – Instämmer – Instämmer helt

3.1 Negativt partianhängarskap

Med $\{ChoiceWithLowestValue\}$ i åtanke, hur väl stämmer dessa påståenden?

- (1) På grund av deras världsbild skulle jag aldrig kunna rösta på detta parti
- (2) Det är viktigt för mig att inte vara en av dem som röstar på detta parti

3.2 Positivt partianhängarskap

Med $\{ChoiceWithHighestValue\}$ i åtanke, hur väl stämmer dessa påståenden?

- (1) Jag har mycket gemensamt med andra anhängare av detta parti
- (2) När jag pratar om detta parti använder jag "vi"

4. Beteende Slumpas ordning mellan samtliga 4.1–4.5

4.1 Hur skulle du agera om du fick veta att en nära vän är en anhängare av $\{ChoiceWithLowestValue\}$?

- (1) Avsluta vänskapen
- (2) Fortsatt vara vänner, men skulle attackera dennes politiska värderingar
- (3) Fortsatt vara vänner men skulle inte diskutera politik med dem
- (4) Jag skulle inte förändra något

4.2 Hur skulle du agera om du fick veta att en familjemedlem är en anhängare av $\{ChoiceWithLowestValue\}$?

- (1) Jag skulle behandla dem likadant
- (2) Jag skulle behandla dem likadant, men inte diskutera politik
- (3) Jag skulle distansera mig något
- (4) Jag skulle distansera mig något och attackera dennes politiska värderingar
- (5) Jag skulle utesluta dem från mitt liv

4.3 Hur skulle du agera om du var på en social tillställning och fick reda på att personen du pratade med är en anhängare av $\{ChoiceWithLowestValue\}$?

- (1) Fortsätta prata med dem, även om politik

- (2) Fortsätta prata med dem, men undvika politik
- (3) Försöka avsluta samtalet på ett artig sätt
- (4) Avsluta samtalet utan att bry mig om att vara artig
- (5) Gå till angrepp mot deras politiska värderingar

4.4 Tänk dig att du läser en digital publikation som kritiserar $\{ChoiceWithLowestValue\}$, men artikeln kan ses som tvetydig i hur korrekt den är. Hur sannolikt hade det varit att du väljer att dela den med vänner och familj?

Väldigt osannolikt - Osannolikt - Något osannolikt - Varken eller - Något sannolikt - Sannolikt - Väldigt sannolikt

4.5 Tänk dig att du läser en digital publikation som kritiserar $\{ChoiceWithHighestValue\}$, men artikeln kan ses som tvetydig i hur korrekt den är. Hur sannolikt hade det varit att du väljer att dela den med vänner och familj?

Väldigt osannolikt - Osannolikt - Något osannolikt - Varken eller - Något sannolikt - Sannolikt - Väldigt sannolikt

5. Attityd Ordningen på känslorna slumpas alltid när de presenteras. Samma alternativ gäller för 5.1 och 5.3 samt 5.2 och 5.4.

Negativa: Elak, Fördomsfull, Självvisk, Okunnig, Falsk

Positiva: Ärlig, Generös, Snäll, Intelligent, Trovärdig

Inte alls – Inte särskilt väl – Ganska väl – Mycket väl

5.1 I vilken utsträckning tycker du att dessa egenskaper stämmer in på anhängare av $\{ChoiceWithLowestValue\}$? Du behöver inte fördela alla egenskaper

5.2 Föreställ dig att du har ett barn som ska gifta sig. Hur skulle du känna om barnet gifte sig med en anhängare av $\{ChoiceWithLowestValue\}$?

Inte alls upprörd - Inte särskilt upprörd - Något upprörd - Upprörd - Mycket upprörd

5.3 I vilken utsträckning tycker du att dessa egenskaper stämmer in på anhängare av $\{ChoiceWithHighestValue\}$? Du behöver inte fördela alla egenskaper

5.4 Föreställ dig att du har ett barn som ska gifta sig. Hur skulle du känna om barnet gifte sig med en anhängare av $\{ChoiceWithHighestValue\}$?

6. Fientlighet mot starkt ogillade grupper Om någon av grupperna i 6.1 anges visas fråga 6.2.

6.1 Här följer en lista med 12 olika grupper. Om du starkt ogillar gruppens medlemmar ange det nedan.

Vänsterpartister Miljöpartister Socialdemokrater Centerpartister Liberaler Moderater

Kristdemokrater Sverigedemokrater Vaccinmotståndare Feminister Konservativa Nyliberaler

Socialister Abortmotståndare Aborträttsförsvarare Djurrättsaktivister Vaccinförespråkare

Klimatkrisförnekare Miljöaktivister Nationalister

Samtliga partier inkluderas alltid och sedan 4 av de övriga. Ordningen som listan presenteras i randomiseras.

6.2 Med de grupper ****du starkt ogillar i åtanke****, anser du att deras medlemmar borde ****förbjudas**** från att göra följande? Du kan ange flera svar.

- (1) Anordna och delta i demonstrationer
- (2) Uttrycka sina åsikter i tal och skrift
- (3) Delta i diskussioner om samhället på sociala medier
- (4) Kandidera i lokala val
- (5) Kandidera i nationella val
- (6) Bilda en förening eller organisation för gruppens verksamhet
- (7) Dela och publicera politiskt material på nätet
- (8) Inget av ovan

Alternativ 1–7 slumpas i ordningen de presenteras.

7. Politik kontroller 7.1–7.2 slumpas före eller efter 7.3–7.4 som par. Likaså slumpas ordningen på frågorna inom paren. Sedan slumpas även ordningen på påståendena i fråga 7.3 & 7.4.

7.1 Man brukar ibland beskriva politiken som delad längs en ideologisk höger-vänster skala, var på denna skala skulle du placera dig?

Vänster – Något vänster – Varken vänster eller höger – Något höger – Höger

7.2 Hur intresserad är du i allmänhet av politik?

Inte alls intresserad – Inte särskilt intresserad – Ganska intresserad – Mycket intresserad

7.3 Vad tycker du om följande förslag?

- (1) Minska inkomstskillnader i samhället
- (2) Ta emot färre flyktingar i Sverige
- (3) Grundlagsskydda public service för att värna om dess oberoende
- (4) Invandrare skall fritt kunna utöva sin religion i Sverige
- (5) Öka det ekonomiska stödet till glesbygden

7.4 Vad tror du att anhängare av $\{ChoiceWithLowestValue\}$ tycker om följande förslag?

8. Demografi Ålder, kön, utbildning och subjektiv klass

9. Subjektiv identitet

Ange på en skala mellan 0–4 vilka grupptillhörigheter som beskriver dig bäst. Om du inte identifierar dig med en grupp anger du 0, är gruppen väldigt viktig för dig anger du 4.

Identifierar mig inte - Sällan viktig - Något viktig - Viktig - Väldigt viktig

$\{ChoiceWithHighestValue\}$

Motståndare till $\{ChoiceWithLowestValue\}$

Kön

Etnicitet

Nationalitet

Klasstillhörighet

Religionstillhörighet

Din ideologiska position (Vänster–Höger)

Ordningen på identiteterna slumpas.

Ditt svar har registrerats.

Tack för att du tog dig tiden att besvara denna enkät.

Avslutningsvis vill jag också ge en mer utvecklad bild av syftet med denna studie. Precis som beskrivet i det inledande meddelandet avser denna studie att undersöka relationen mellan individen, partier, politiken och känslor i Sverige. Studiens specifika frågeställningen avser att undersöka sambandet mellan dessa olika delar och politisk polarisering.

Politisk polarisering kan beskriva hur ett samhälle splittras i bland annat sakpolitiska åsikter eller känslor mot politiska grupper och är ett fenomen som inte undersökts alltför ofta i Sverige. Samtidigt har forskningen generellt inom området gjort stora framsteg under de senaste åren i kartläggningen av politisk polarisering. Trots detta återfinns det fortfarande många frågor, framför allt när det kommer till vad som orsakar politisk polarisering och vilka konsekvenser den har. Därav har denna enkät använt sig av en randomiseringsmetod där ni respondenter har randomiserats i tre olika grupper och därmed fått tre olika enkäter. Avsikten är att undersöka om de olika känslorna vi upplever i relation till olika politiska grupper förändrar hur vi förhåller oss till dem och på så sätt förekomsten av politisk polarisering. Har du ännu frågor om enkäten eller studien generellt kan du vända dig till mig som genomför studien, min kontaktinformation finns nedan. Likaså kan du kontakta mig om du önskar att ta del av slutprodukten för studien. Förhoppningsvis ska denna studie kunna bidra till en djupare förståelse för processen av politisk polarisering och konsekvenserna av den.

Fann du studiens ämne spännande och enkäten intressant hade jag uppskattat om du delar den vidare. Desto fler svar enkäten får desto större sannolikhet är det att studien kan bidra till förståelsen av politisk polarisering. Bidra enkelt genom att dela länken du fick till andra i din närhet, allas svar är uppskattade!

Alexander Långdahl
guslangdal@student.gu.se

Du har mina djupaste tack för just ditt deltagande.